

Slovenski dom

Štev. 254.

V Ljubljani, v četrtek, 30. oktobra 1941-XX

Leto VI

Izdajatelj: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Vojno poročilo št. 514:

Angleški izpadi pri Tobruku zmagovito odbiti

Uradno vojno poročilo št. 514:

Na bojišču pri Tobruku so naši oddelki odločno odbili angleške čete, ki so se hotele približati našim postojankam. Topništvo je zadelo obrambne naprave v trdnjavi.

Profilatska obramba je v Benghaziju sestrelila eno angleško letalo med poletom, ki ni povzročil škode.

Naša letala so z ognjem iz strojnic v pokrajini Džarabuba uspešno obsipala motorizirana sovražna sredstva.

Na bojišču Gondarja so v nekaj spopadih naši prednji oddelki prizadejali pomembne izgube sovražniku, ki je pustil na bojišču mrtve in ranjene.

Ponoči so angleška letala metala bombe na Comiso (Sicilija). Žrtve ni bilo nobene in škoda ni pomembna.

Tudi ponoči so skupine kr. letalstva z bombami velikega kalibra zadale važne cilje v oporišču La Valetta (Malta).

Junaški nastopi italijanskih sil na Vzhodu:

Osem dni boja in zmag brez trenutka oddiha

Vzhodno bojišče, 30. okt. s. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča:

Pred nekaj dnevi smo poudarili, da pomeni zasedba Stalina samo eno izmed najvažnejših razdobij v akciji, zaupani italijanskemu ekspedicijskemu zboru. Zato je res, da so se italijanske enote brž podale proti drugim ciljem, ko so premagale močan sovjetski odpor na tem predelu. Če je zasedba Stalina bila zares trd udarec sovjetski vojni-industrijski organizaciji, morajo ti novi cilji biti nov pretrd udarec za sovražnika in tudi bodo.

Poveljstvo ekspedicijskega zbora je prav tiste enote, ki so zmagovito nastopale proti Stalinu, vrglo v preganjanje sovražnika s točnim namenom, da spet obnovi stik z njim in da mu ne da oddiha, dokler ne bodo dosegli novi cilji.

Konjeniški polki, ki so se udeležili veličastnega pohoda na Stalin in pa »bersaglieri«, ki so s čudovitim naporom uspeli preriniti se najbolj naprej izmed vseh, so tako začeli to pot še hitreje korakati, kakaj uspehi je pomnožil njihovega borbenega duha.

Neka hitra enota je v kratkem ujela sovražnika, se mu vrgla za pete in mu ni več pustila svobode, da bi se gibal in da bi nastopal po svoji volji. To se je zgodilo že pred osmimi dnevi in že osem dni brzci niso počivali in ne dajo trenutka oddiha ruskim silam. Medtem je pa poveljstvo ekspedicijskega zbora odločilo, naj napreduje še druga velika enota, ki se je prva prišla za boke. Pred njo je šla Chiaramontijeva kolona in tolkila sovražnika tako, da se je tudi omenjena enota primirila na višini brzih skupin. Tudi pohod te kolone se je izkazal za izredno težaven zaradi slabega vremena in stanja cest, toda o uspehu tega koraka vsekakor ni bilo nobenega dvoma. Tej koloni se je posrečilo znova vzpostaviti stik z ruskimi silami, ki so se brž izkazale vsaj za trikrat večje po številu in so pri obrambi lastnih postojank kazale izredno zagrizenost. Chiaramontijeva kolona pa jih je napadla brž, ko je bil vpostavljen stik in bitka se nadaljuje že osem dni. Uspeh te bitke bo prav gotovo zasedba drugega industrijskega predela, ki tvori dopolnilno tistega, kar je že v rokah sil Osi.

Ta dirka za sovražnikom, ki igra na eno zadnjih svojih najboljših kart, bo ostala v spominu tistim, ki so imeli srečo, da so doživeli te dni. V teh osmih dneh oddih ni dal niti trenutka oddiha, čeprav sam ni imel niti trenutka miru in pokoja. Napadi in protinapadi so prihajali brez prenehanja in sicer z zelo trdnimi uspehi za Ruše, dočim na italijanski strani niso neke nikoli odstopili niti milimetra ozemlja. Vrh tega so pa bile napisane veličastne strani junaštva zoper sovražnika, ki z uporabo vseh svojih virov, tudi letalstva, oklepnih voz in topništva skuša zavirati italijansko napredovanje. Toda po osmih dneh zagrizenega boja se lahko trdi, da je uspeh tudi v tem predelu popoln.

Hitlerjev glavni stan, 29. oktobra. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja naslednje uradno vojno poročilo:

Kakor je bilo objavljeno s posebno objavo, so nemške pehotne divizije skupno z letalskimi skupinami po trdovratnem boju izsilile dohod na polotok Krim. Pri predoru skozi močno utrjene sovražne postojanke je bilo v času od 18. do 28. oktobra zajetih 15.700 sovjetskih vojakov, zaplenjenih 13 tankov, 109 topov in še mnogo vojnega gradiva ali zaseženega ali pa

Hrvatje zmagoje na Vzhodu tudi v zraku

Zagreb, 30. okt. s. Oddelek hrvaških lovskih letal pod poveljstvom podpolkovnika Franja Džala se udeležuje bojev na južnem predelu vzhodnega bojišča. Dosegel je že prve uspehe, ko je sestrelil nekaj sovjetskih letal. Novica o junaškem boju in uspehu, ki so ga dosegli hrvaški letalci, je v hrvaških vojaških krogih, zlasti pa med letalci, vzbudila globoko zadoščenje.

Usmrtilen bivšega jugoslovanskega državljan v Rimu

Rim, 30. okt. s. Včeraj so neke v rimski okoličnici ustrelili bivšega jugoslovanskega državljan Milosa Kneževića, ki ga je obsodilo posebno sodišče, ker je letos februarja z nekaterimi drugimi ljudmi povzročil potopitev nekega italijanskega trgovskega parnika, in sicer s peklenskim strojem. Dva njegova pomagača so obsodili na 30 in na 26 let ječe.

Zaključne slovesnosti 28. oktobra

čestitke raznih državnih poglavarjev — Mussolini deli nagrade fašistovski mladini

Rim, 30. okt. s. Ob obletnici pohoda na Rim je Mussolini prejel naslednje brzojavke:

»Velikostni današnji praznik izkazuje čast ne samo fašistovski zmagi, temveč je tudi v slavo vam, v kolikor pomeni prve korake za boj proti komunistični zmešnjavi. Zato 28. oktober v letu boja zoper boljševizem ni samo italijanski, temveč skupni praznik. Prosim vas, da sprejmete najtoplejšče čestitke in voščila za zmago. — Maršal Antonescu.»

»Ob devetnajsti obletnici pohoda na Rim vam, Duce, v imenu hrvaškega naroda pošiljam kar najbolj žive čestitke. Revolucija črnih srca, s katero ste med prvimi povzdignili glas zoper stari svet in vzdignili zastavo protiboljševizma, ima vesoljno veljavo, katere svobodi in neodvisni hrvaški narod ne bo nikdar pozabil. Brez vas in brez fašistovske revolucije, bi Italija in Sredozemlje, središči skupne slavne zahodne omike, bila že dvajset let poplavljeni po boljševiškem divjaštvu in z njima bi bil poplavljen svet. Vi ste rešili Evropo, sedanjí svet in človeštvo. Zaradi tega pomeni pohod na Rim duhovno dediščino omikanih narodov. — Anton Pavelić.»

»Današnja obletnica fašistovske revolucije mi nudi prijetno priliko, da vam, ekscelencu, izrazim najpriščnejša svoja voščila in voščila slovaške vlade z odkritosrčnimi željami za vaš osebni blagor in za srečno bodočnost Italije. — Dr. Tuka.»

»Ob devetnajsti obletnici pohoda na Rim, prvem viru sedanjega zmagovitega pohoda Osi na Moskvo, vam, Duce, izražam najgorečnejše čestitke. — Predvani Filiberto di Savoia, Genova.»

Rim, 30. okt. s. V kraljevi dvorani Beneške palače je Mussolini včeraj popoldne razdelil nagrade zmagovalcem tekem »Ludi juveniles«. Mladim ljudje, izbrani po zelo strogih načelih izmed vse množice učence se in delavske mladine v Italiji, so imeli posebno čast, da so prav iz Ducejevih rok dobili znamenje pohvale za svoje uspehe in poročilo, da zares zastopajo cvet plemena, ki vstaja. To plemo hoče fašizem imeti zdravo in odločno, po telesu in po duhu vzgojeno tako, da bo v vsem odgovarjalo starodavnemu načelu »Zdrav duh v zdravem telesu«, še bolj pa Mussolinijevemu izreku o »meču in plugu«.

Slovesnost je padla ravno na obletnico ustanovitve Liktorske mladine ter je dostojno kazala znamenja fašistovske odličnosti in svetlih izrazov vere. Kot prvak v športu, v omiki, v umetnosti in v delu, so se ti mladi ljudje pokazali tudi prave v slogu. Samo tedaj, ko se je pred njimi prikazal Mussolini, je njihovo strogo urejene vrste pretreslo globoko drhtenje ljubezni in navdušenja, kakaj prevetila je bila vnaša, s katero so pričakovali zaželenega trenutka.

V dvorani je bilo razpostavljenih 96 tajnikov fašistovske vseučiliške mladine, prav toliko zveznih poveljnikov GIL-a in ženskih organizacij, 226 članov fašistovske mladine, zmagovalcev v tekmah, na čelu vseh pa organizacija iz Verone, ki je zmagala pred vsemi. Blizu odra, na katerem je zavel mesto Mussolini, so bili člani velikega fašistovskega sveta, vlade, vodstva milice, zastopniki obojenih sil in drugi odličniki.

Tajnik stranke je podal Mussoliniju poročilo o številu navzočih in o doseženih uspehih ter zapovedal pozdrav Duceju, nakar so se razvile grmeče manifestacije zbrane mladine. Na manifestacije

je Duce odgovarjal z nasmehom ter potem stegnil med vrstami mladine po dvorani. Ustavil se je nato pri mizi, kjer so bila razpostavljena darila za zmagovalce, nato pa je sam razdeljeval nagrade.

Do novih manifestacij, ki niso hotele nehati, je prišlo, ko je Mussolini hotel zapustiti dvorano. Znova in znova se je moral vračati na oder, pozdravljan z grmečim vzlikanjem zbrane mladine, ki so njene manifestacije vse izvenele v enodušen vzklík: »zmagali bomo!«

Vesti 30. oktobra

V Bukarešti je včeraj dopotoval italijanski minister za denarstvo in zamenjavo eks. Riccardi. Prijezen mu je bil slovesen sprejem. Med obiskom v romunski prestolnici bo imel važna posvetovanja glede povečanja trgovine med obema državama.

Na podpredsednika argentinske republike Castilla je bil včeraj poskušen atentat neke na kmetih v okolici Buenos Airesa. Podpredsednik je ostal živ in zdrav.

Turški listi obirno razpravljajo o usodi jeruzalemskega velikega muftija in pravijo, da je novica o njegovem srečnem begu v Italijo vzbudila po Turčiji zadovoljstvo, ker je mufti tako spretno potegnil za nos vse angleške oblasti, dasi so razpisale nanj veliko nagrado in obljubile vsakemu uradniku, ki bi ga zasledil, povišanje v službi in v plači.

Angleški minister za vojno izdelavo lord Beaverbrook je zadnje dni dobil hud napad nadehu in pravijo, da bo zaradi tega najbrž odstopil. General Zolozoglu, predsednik grške vlade, je ob včerajšnjem italijanskem narodnem prazniku položil venec na grob Neznanega vojaka v Atenah.

Združene države po načrtu zaslužujejo južnoameriške republike, piše ameriški časnik Pearson v listu »Washington Times Herald«. V dokaz navaja dejstvo, da je v vseh pogodbah, kar so jih Združene države sklenile zadnje čase z južnoameriškim republikami, določilo, da bodo te republike samo delno plačale svoje dolgeve ali naročila v Združenih državah. Tako bo n. pr. Uruguay za blago, vredno 17 milijonov dolarjev, plačal samo 8 milijonov dolarjev. Gotovo je, da bodo Združene države za popust dobile razne politične ugodnosti.

V Španiji so včeraj slovesno praznovali osmo obletnico, kar je bila ustanovljena politična in socialna organizacija »falanga«. Zunanji minister Sumer je za to priložnost imel daljši govor o načelih španske zunanje in notranje politike. Ob turškem narodnem prazniku je Hitler predsedniku republike Ineniju poslal brzojavno voščilo.

Te dni bo odšlo na vzhodno bojišče posebno bolgarsko odposlanstvo Rdečega križa. Odšlo bo več zdravnikov, usmiljenih sester in strelčev. Silovit požar je izbruhnil v skladišču celuloze ob cesti, ki vodi iz Sanghaja proti Nankingu. Požar je upepelil vse in tudi nekaj delavskih stanovanjskih hiš. V Tsingtau pa je požar upepelil celo stanovanjsko četrt.

Londonska poročila javljajo, da je general Wavell, vrhovni poveljnik indijsko progo Pitio-Svilengrad in da popravljajo tudi mostove nad rekama Marica in Arda. Dela bodo končana v začetku februarja. Tedaj bo Turčija zopet dobila zvezo z Evropo.

Redovno sestro Bouvier je odlikoval maršal Petain z viteškim križcem častne legije, ker je do sedaj stregla nad 80.000 bolnikom.

Danes bo prispelo v Washington 25 članov ameriškega odbora za mir, in bodo Rooseveltu izročili spomenico proti posegu v vojno. Podpisana je od 25.000 uglednih ameriških osebnosti. V Madison Square Gardenu bo danes veliko zborovanje proti posegu Amerike v vojno. Prenajanje govorov po radiu pa so vse ameriške radijske družbe odklonile.

Romunski kralj Mihail je včeraj za svoj rojstni dan dobil čestitke raznih državnih poglavarjev.

Turčija in Romunija bosta te dni sklenili novo trgovsko pogodbo in sta zastopstvi za pogajanja že dopotovali v Carigrad.

Zastopniki ameriških listov so prosili predsednika Roosevelta, da bi jim dal na razpolago uradni zemljevid o nemških načrtih v Južni Ameriki, o katerem je trdil v zadnjem govoru, da ga ima. Casnikarji so hoteli zemljevid imeti, da bi odgovarjali na zanikanja nemškega tiska. Roosevelt je njihovo zahtevo odklonil, kakor tudi prošnjo, naj jim izroči druge podobne dokumente o načrtih za odpravo vseh ver. V tem vidijo ameriški listi dokaz, da so vse Rooseveltove trditve neutemeljene.

Včeraj je izšel v Zadru nov dnevnik pod naslovom »Dalmatinski dnevnik«, v Splitu pa bo začel izhajati te dni dnevnik »Splitski narod«.

Danes praznuje Turčija obletnico ustanovitve republike. Po vsej državi bodo prirejene velike proslave. Predsednik vlade pa bo imel po radiu važen govor.

uničenega. Zasledovanje pobitega sovražnika se nadaljuje.

Romunske čete so na severozahodni obali Azovskega morja zavzele otok in ga očistile.

Na področju ob Doncu se zasledovanje umikajočega sovražnika uspešno nadaljuje. Na severnem odseku je španska »Sinja divizija« v obsežnem napadu zavzela več krajev in ujela mnogo sovjetskih vojakov.

Močne skupine bojnih letal so podnevi in ponoči bombardirale Moskvo z eksplozivnimi in zažigalnimi bombami. Nastali so veliki požari in eksplozije. Drugi letalski napadi so veljali Petrogradu.

Bolgarski kralj o uspehih preračunane bolgarske politike

Sofija, 30. okt. s. Na prvi seji novega zasedanja bolgarskega parlamenta je imel kralj Boris naslednji govor, v katerem je dejal med drugim:

»Gospodje poslanci! Moje največje veselje je, da lahko izjavim, da je naša zunanja politika rodila zelo srečne sadove. Dosegli smo zdinjenje bolgarskega naroda.

Dne 1. marca je Bolgarija pristopila k trojni zvezi in ob istem času je dala bolgarska vlada dala svoj pristavek, da naj junaške nemške čete pridejo v Bolgarijo. Tako je bila odstranjena nevarnost, ki je grozila Balkanu.

Temu sodelovanju se moramo zahvaliti, da sta Macedonija in pokrajine ob Egejskem morju, ta bolgarska zemlja, za katero smo toliko žrtvovali med tremi vojnami, zopet prišla nazaj k materi domovini. Tako je bila pravica obnovljena in pri tem gre velika zasluga odločnemu prispevku narodov Osi pod vodstvom njihovih dveh velikih voditeljev. Tem velikim voditeljem in njihovim narodom smo dolžni svojo najiskrenejšo hvaležnost.

Naš pristop k trojni zvezi pa je ustvaril zelo dragocene vezi s Slovaško in z novo neodvisno državo Hrvaško. Ustanovitev te dr-

žave smo pozdravili z velikim prisrčnim veseljem. Do Slovaške in do Hrvaške smo vedno gojili čustva iskrenega prijateljstva. Z veseljem ugotavljamo, da so se naše zveze s Turčijo ugodno razvijale v preteklem letu v duhu prijateljske izjave.

Od zunaj so hoteli motiti mir in red v državi, toda ti poskusi so bili preprečeni zaradi soglasnega narodnega čustvovanja bolgarskega ljudstva in zaradi učinkovitega posega državnih oblasti.

Vojna je vplivala na naše gospodarstvo, ker primanjkuje nekaj surovin in ker je bila žetev nezadostna. Prisiljeni smo, da moramo prenašati take žrtve. Vlada je posegla v način razdeljevanja nekaterih potrebščin, potrebe pa so bile zlasti velike tam, kjer se je vojna najbolj čutila. To velja seveda tudi za bodoče.

Ko so se na Balkanu razvijali težki in odločilni dogodki, je bila naša vojska mobilizirana in je zasedla svoje postojanke ob meji, in to neodvisno od vojnih operacij. Danes naša vojska nadaljuje s svojim vežbanjem in njena priprava in njeno orožje se naslanja na izkušnje sedanje vojne. Vojska ve za svojo zgodovinsko nalogo in je pripravljena izpolniti svojo dolžnost z navdušenjem in odločnostjo.

Vrnitev zunanjega ministra iz Nemčije

Berlin, 30. okt. s. Italijanski zunanji minister grof Ciano, ki je na vabilo nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa prebil nekaj dni v Nemčiji, se je vrnil včeraj v Italijo. Med tem obiskom so bila obsežno obravnavana med obema ministroma vsa važna politična vprašanja.

Osemnajstletnica turške republike

Ankara, 30. okt. s. Predsednik turške vlade Saidam je za začetek slovesnosti ob 18 letnici turške republike imel po radiu kratek govor. V njem je zlasti obravnaval vprašanja iz notranje, gospodarske ter prosvetne politike. Glede zunanje politike je pa poudaril zlasti, da Turčija uživa mir, ko se zunaj razvija vojna, v katero so zapleteni skoraj vsi evropski narodi.

Preganjanje komunistične propagande v Parizu

Pariz, 30. okt. s. Pariška policija je ugotovila, da se je zadnje čase vidno razvila komunistična propaganda med poštnim osebjem. Zato je uredila obsežno nadzorstvo nad delom tega osebja. Pri tem se ji je posrečilo prijati nekega Jeana Victorja Rovillarda. Preiskava je odkrila, da je ta človek sestavljal in razmnoževal vse komunistične letake, namenjene poštnemu osebju. Med preiskavo na njegovem stanovanju so našli več strojev za razmnoževanje na električni pogon, pisalnih strojev, 250 kilogramov papirja ter nekaj tisoč letakov. Prijeli so tudi več njegovih pomagačev.

Balzamirano Leninovo truplo so po poročilih švedskih listov pred odhodom ruske vlade odpeljali iz Moskve v Uljansk, Leninovo rojstno mesto.

Tudi vojska je slavila 28. oktober

Rim, 29. okt. Obletnico 28. oktobra so po vsej Italiji, po Sredozemlju, koder vihra italijanska zastava ter na sedežu slavne posadke v vzhodni Afriki, praznovali z veličastnimi ljudskimi manifestacijami in strogo fašistovskim in bojovnim slogu. Množice so se v redu in navdušeno sešle na zборе, kjer so govorniki, katere je določila stranka, poveljevali vzore, za katere se italijansko ljudstvo pod vodstvom svojega poglavarja dela in se bori v tej slavni dobi svetovnega ozdravljenja. Množice so z jasno in enoglasno odločitvijo izrekle trdno voljo, da hočejo doseči zmago. Trdna in neporokljiva vera v zmago ter v slavno usodo domovine, je kronala vsako dejanje teh proslav, ki leto za letom razodevajo vedno tesnejšo in globljo moralno ter tvorno strnjnost naroda ter popolno vdanost vsega ljudstva fašistovski stvari, ki je stvar moči, veličine in pravice. (Stefani)

Vrnitev grških vojakov iz Turčije

Rim, 29. oktobra. AS. Italijanska vlada je v soglasju z nemško dovolila, da se povrnejo v domovino grški vojniki, ki so med vojsko zbežali na turško ozemlje.

Izmišljena poročila

o sovjetsko-japonskih spopadih

Newyork, 29. okt. AS. Amerikanski radio že nekaj dni poroča o spopadih na mandžurski meji, v katerih naj bi obe strani imeli izgube. Toda kasneje se je izkazalo, da so te alarmantne novice enostavno izmišljene in imajo le namen, Ameriko potegniti v vojsko proti Japoncem.

Navodila za uporabljanje izkaznic za obleko

Izkaznica velja za eno leto — V prvih štirih mesecih je dovoljeno porabiti le eno tretjino točk, razen v izjemnih primerih

Rim, 30. oktobra.

Ministrstvo za koprarije je odredilo, da se s 1. novembrom uvedejo nakaznice za tekstilne izdelke, oblačilne predmete in obutev. Na podlagi proučitve vseh vprašanj, ki se nanašajo na to stvar in s katerimi so se podrobno bavili zastopniki oblačilne stroke, je ministrstvo za koprarije določilo pravila, po katerih bo v bodoče obleko in obutev dovoljeno prodajati. Izdajanje nakaznic za oblačilne predmete se je že začelo in bo, kakor je že znano, takšnih nakaznic pet vrst, ki se razlikujejo med seboj glede na starost in spol dotičnika, na čigar ime se glase. Izkaznice za obleko in obutev veljajo za dobo enega leta.

Predpisano je, da se ne smejo naenkrat porabiti vse točke na izkaznici, pač pa v treh zaporednih razdobjih, in sicer tretjina točk na vsake štiri mesece. Dovoljeno pa je kljub temu v posebnih primerih porabiti v prvih štirih mesecih več kot tretjino vseh točk na nakaznici, in sicer tedaj, če kdo hoče kupiti tak oblačilni predmet, za katerega tretjina vseh točk na izkaznici niti ne zadostuje, na primer, če kdo hoče kupiti celo obleko ali par čevljev. To pa velja le tedaj, če dotičnik ni kupil na izkaznico tudi že kaj drugega.

Določeno je dalje, da so izkaznice za obleko in obutev v vseh občinah Kraljevine osebe in jih je zato prepovedano odstopati drugim bodisi cele ali pa vsaj gotovo število točk. Družinski poglavar pa lahko kupi na svojo izkaznico kak oblačilni predmet za člana svoje družine, ali pa na nakaznico svojega družinskega člana oblačilni predmet zase. Določeno je potem tudi način, po katerem bo mogoče dobiti take izdelke, ki so potrebni za posebne določene primere (poročna obleka, obleka za novorojenec, delovna obleka za delavce itd.).

Kar pa se tiče oskrbe trgovcev, je predpisano, da se morajo trgovci na drobno oskrbovati z oblačilnimi predmeti na podlagi odrezkov, ki jim jih dajo pokrajinski sveti korporaciji. Poseben korporativni odbor, ki ga je ustanovilo ministrstvo za koprarije, pa ima nalogo urediti oskrbo veletrgovcev s temi predmeti in jim odkazovati le tolikšne količine, ki so trenutno res na razpolago.

Na nakaznicah za obleko so posamezna okenca označena z arabskimi in rimskimi številkami ter črkami. Odrezki z arabskimi številkami se bodo smeli porabiti za nakup obleke, konfekcije in ustrezajoče tkanine ter čevljev. Okenca z rimsko številko veljajo za nabavo domačega perila, ustrezajoče tkanine, tkanine, iz katerih se izdelujejo preproge, kovčgov, ustnjatih in kožnatih torbic, okenca, ki so označena s črkami, pa so veljavna za nakup sukanca.

Poleg tega sta sestavljeni tudi dve tabeli. Iz prve je razvidno, koliko točk bo treba dati za vsak posamezen kupljen oblačilni predmet, čigar poraba je omejena z nakaznicami. Iz druge tabele pa se vidi, katere stvari je dovoljeno prodajati brez nakaznic.

Disciplina v prehrani

Prehranjevalni zavod je iz raznih strani dognal, da mnogi nakupujejo živila za vsakršno ceno, jih skrivaj prevažajo in skrivajo ter si v pravem pomenu besede kopičijo zalogo.

Oni, ki tako ravna, so sužnji najbolj slepe sebičnosti, njihovo delo pa jim ne bo koristilo, ker bodo prej ali slej razkrinkani in prijavljeni pristojnim oblastem.

V teh časih se morajo vsi državljani brez razlike zavedati dolžnosti, ki jim jo nalagata zakon in družba, da namreč z vsemi silami delajo za dobrobit in koristi splošnosti in ne posameznikov.

Prehranjevalni zavod Visokega Komisariata za Ljubljansko pokrajino.

Ženske nakaznice za november

Ljubljanski mestni preskrbovalni urad bo žilvilske nakaznice za november izdajal trgovcem po začetnih črkah njih imen tako, da bodo dobili nakaznice trgovci z začetnimi črkami A—M v četrtek, 30. t. m. od 8—14, od črke N—Ž pa v petek, 31. t. m. od 8—14 v II. nadstropju Mestnega doma v sobah št. 3 in 9.

Vsi trgovci dobe za mesec november tri vrste žilvilskih nakaznic, namreč rumene za naročne delavce (uradnike, trgovce, zasebnike, otroke, dijake, upokojece itd.), rdeče za ročne delavce (za vse vrste rokodelskih poklicev, za slugo, služkinje,

gostinsko pomožno osebje, za samostojne obrtnike, za gospodinjice, ki nimajo gospodinjinskih pomočnic i. dr.), zelene pa za težke delavce, ki s jih delodajalci že naznanili s posebnimi prijavnicami.

Podrobnejša pojasnila, kdo n. pr. spada med ročne in kdo med težke delavce, so bila že objavljena v dnevnem tisku. Mestni preskrbovalni urad je za prvi dve vrsti že izvedel kategorizacijo v svoji kartoteki porabnikov, za tretjo vrsto, torej za težke delavce, bo pa napravil razporeditev prihodnji mesec. Zato bodo dobili ročni delavci pri svojih trgovcih rdeče nakaznice, a težki delavci bodo dobili zelene nakaznice, ko bodo predložili glave nakaznic za težke delavce prejšnjega meseca. Kdor bi vendar ne dobil žilvilske nakaznice, kakršna mu pripada po poklicu, naj to reklamira do 15. novembra v veliki dvorani prvega nadstropja Mestnega doma.

Mestni preskrbovalni urad spet opozarja vse porabnike, da bo prisiljen proti vsakomur, ki bi zlorabil ugodnosti dodatnih količin, postopati po zakonu.

V treh vrstah...

V Kamniku je zdaj velika gradbena delavnost. Hišo, kjer uraduje politični komisar, so že prenovili. Prav tako zdaj preurejajo glavno šolo, učiteljske in uradniške hiše, mestne hiše in pa nekatere ceste.

V Gozdu-Martuljku je bil te dni prvi vzgojiteljski zbor za radovljiško okrožje. Na zboru je bilo precej predavanj in tudi filmi so bili predvajani. Po razgovorih je bilo zborovanje zaključeno.

Z 31. t. m. bo spet odprta avtobusna proga od Kostanjevice do Novega mesta. Obnovljena avtobusna proga bo vsekakor dobro služila, saj je bil promet na tej progi vedno velik.

V novomeškem okraju bodo bolniki, ki imajo sladkorno bolezen, dobili posebne nakaznice za doatek mesnega obroka.

Kakor poročajo iz Novega mesta, je na nekem vrtu te dni, ko je zapadel prvi sneg, zacvetela jablana. Čudna igra narave.

V Kranju se je te dni zbralo okrog 100 lastnikov lesnih podjetij in žag. Vodja lesnega in gozdarskega urada na Gorenjskem je imel z njimi nekaj važnih posvetov. Skupno so potem premostrili dejanski položaj gorenjske lesne industrije.

Železniška direkcija na Koroškem je zdaj dovolila večje število stanovanjskih hiš, v katerih bo najmanj 824 stanovanj.

V Celovcu bodo zdaj dogradili novo hladilnico, ker stara več ne zadošča velikim zahtevam. Nova hladilnica bo dosegla 30 stopinj pod ničlo.

37.000 spodnještajerskih otrok je med počitnicami bilo poslanih na razna letovišča, kjer so bili deležni nove vzgoje.

Športne vesti

V nedeljo je bila meddržavna boksarska prireditel med Italijo in Nemčijo. Tekma je bila v Breslavi. Ceprav so Italijani nastopili v močni postavi, je Nemcem vendarle uspelo, da so borbo končali neodločeno z 8:8. Bilo je 10.000 gledalcev.

Italijan Adolfo Consolini je v nedeljo dosegel nov svetovni rekord v metu diska. Vrgel ga je 53.24 m daleč. Miting je bil v Milanu.

Italijanski mojster v modernem peteroboju je te dni postal nadporočnik Mainetto.

Novice iz Države

Pridelek koruze in riža v Italiji. Kmalu bo s polj v Italiji pospravljena vsa koruza, le najbolj pozna je deloma še na njivah. Vse ostalo pa »kožuha« , kakor pravimo, in suše. »Eco di Roma« poroča, da so v tistih pokrajinah, kjer pridelujejo riž, s pospravljanjem pridelka začeli že konec prejšnjega meseca, to delo pa je zdaj na višku. Riževa letina, pravijo, je zadovoljiva, bodisi z ozirom na kakovost kakor tudi na količino. Po nekaterih krajih so začeli sejati že ozimino. V redu poteka dalje tudi oddajanje žita v skupna skladišča, to pa zlasti se zaradi tega, ker kmetje ne morejo zamuditi roka, ki je bil določen za oddajo žita, če hočejo, da jih bodo upoštevali pri razdeljevanju nagrad, ki so bile razpisane za tiste, ki bodo pridelali čim več in čim boljšega žita ter to dokazali pri oddaji. Takšne nagrade so bile razpisane za pšenico, ječmen, oves in rž.

Paradižnikovi štrkeljčki samo namesto kruha. »Eco di Roma« piše, da je bilo pred kratkim izdano pojasnilo, ki pravi, da je dovoljeno štrkeljčke, narejene s paradižnikom, prodajati samo namesto kruha in mora prodajalec na žilvilski izkaznici z zvezdico tudi za te vrste živilo odrezati določeno »okence«. Zato je zdaj v slaščičarnah, kjer takšno robo pečejo, prepovedano paradižnikove štrkeljčke prodajati brez izkaznic z zvezdico.

Ze četrtič vesel dogodek v napolskem zaklonišču. Pred nekaj dnevi smo poročali o veseljem dogodku in krstu v napolskem zaklonišču v trenutku angleškega letalskega napada na to veliko italijansko pristaniško mesto. Toda to dozdaj ni bil edini primer. Zdaj namreč pišejo iz Napolja, da so pri zadnjem letalskem napadu doživeli že četrti

veseli dogodek v zaklonišču. Mlada Elena Cinque je porodila močnega dečka, ki so mu dali ime Bruno. Prva italijanska novorojenka v napolskem zaklonišču pa je, kakor veste, dobila pri krstu ime Viktorija.

V prazničnih dneh 30 odstotkov večja plača kot v delavnikih. Iz Rima poročajo, da morajo odslej dobivati tisti, ki so v prazničnih dneh zaposleni v trgovinah, bodisi delavci ali namočenci, višjo plačo, kakor pa v navadnih delavnikih. Plače za delo ob praznikih morajo biti za 30 odstotkov višje kot so sicer.

Spet selitev mesarskih stojnic

Ljubljana, 30. oktobra.

Pred dvema dneva je začelo prvih pet mesarjev, ki imajo svoje stojnice na Pogačarjevem trgu, podirati svoje barake. To je že njihova druga selitev na tržnem prostoru. Svoje stojnice bodo morali prenesti na žilvilski trg, ker bodo cestišče na doseganju kraju povisali na tako višino kot je nivo pred novimi mesarskimi stojnicami, ki se niso izročene svojemu namenu. Z novo nasutim cestiščem bo postal ves prostor pred stojnicami enako visok in s tem precej višji kot je pa cestišče dozdaj. Ko bodo z nasipanjem na prostoru teh petih stojnic končali, se bodo morali tudi drugi mesarji preseliti s svojimi lesenimi stojnicami.

Nekaj nesreč

Posestnikov sin Franc Subadolnik iz Borovnice je padel na ročico in si pri tem zlomil nekaj reber.

34letna Ivanka Šubic iz Škofje Loke pa je bila obstreljena v nogo, ko je hotela prestopiti mejo. Krogla jo je zadela v nogo, vendar pa tako hudo, se bodo morali tudi drugi podlegla poškodbi v ljubljanski bolnišnici.

Mirno je v Gospodu zaspal naš ljubljani

MATEVŽ KREK

K večnemu počitku ga bomo pospremili v petek, dne 31. oktobra ob 14 izpred Zavetišča sv. Jožefa, Vidovdanska cesta, na pokopališče k Sv. Križu.

Prav toplo ga priporočamo v molitev.

Maša zadušnica bo v sredo, 5. novembra ob 8 zj. v cerkvi Srca Jezusovega.

Ljubljana, dne 30. oktobra 1941.

Globoko žalujoči:

Tilka, žena; Tomaž in Jaka, sinova; Marija, mati; bratje, sestre in ostalo sorodstvo.

Variano di paese in paese i costumi e le consuetudini, ma uno solo è in tutto il mondo l'aperitivo che propizia l'ora del pranzo: il Bitter Campari, stimolatore dell'appetito

DAVIDE CAMPARI & C. - Milano, Via Manzoni 10

BITTER CAMPARI
l'aperitivo

Sege in običaji so v raznih krajih različne, toda aperitiv, ki človeka blagodejno pripravi na kosilo, je na vsem svetu samo eden: Bitter Campari, pospeševalec teka.

DAVIDE CAMPARI & C. - Milano, Via Manzoni 10

J. N. VOLKHAMER

OSOJANI

ZGODOVINSKI ROMAN

Ob petelinjem petju se je Adalbero zbudil in prvi sončni žarki so pozdravili v Tinjskem gozdu dva jezdec. Opravila sta svojo jutranjo molitev in vzpodbodla konja. Adalbero je bil s svojimi mislimi že v Krakovu, ko sta planila iz grmovja Laskonog z Buziljevo krinko in močni hlapec, učitelj glasbe pa je ostal lepo v grmovju. Popotnika bi bila, preden bi se mogla postaviti v bran, ob prvem ljutem naskoku pobita, ako ne bi imela na sebi oklepov iz koroškega jekla. Nato se je razvila strahovita borba. Ožbalt se je spomnil svoje obljube in je kmalu premagal svojega nasprotnika, ki je smrtno zadet padel s konja. Ko je videl Laskonog, da je sam, se je obupno boril, ne da bi pazil na obrambo, temveč, da bi s svojimi zamahi zadell nasprotnika in ga pobil. Ožbalt je res omahnil, Adalbero pa je tem silneje udrihal s svojim dolgim mečem, dokler ni dozdevni razbojnik padel in se ni več ganil.

Sam krvaveč iz mnogih ran, je Adalbero razjahal, da bi pogledal, kako je z zvestim hlapcem.

»Ali si še živ, Ožbalt?« ga je vprašal.

»Se, a ne več dolgo. Bog z vami, dobri gospod!«

Adalbero je pokleknil k njemu, konja pa sta zaokrenila glavo in nanj plaho in žalostno gledala. Tedaj je prišel slučajno

po poti neki benediktinec. Ko je videl krvavo pozorišče, je odvezal svoj pas in raztrgal škapulir, da bi zaustavil vsaj najhujšo izgubo krvi. Potem sta postavila z Adalbero oba konja vstric in položila Ožbalta počez na obe sedli. Adalbero mu je podpiral glavo, menih pa je vodil konja v samostan, ki je bil tam blizu v gozdu.

Po vsem tem je šele prilezel iz gozda Basilio, da bi paberkoval. Tudi on je odvezal pas, a Laskonogov. Seveda zaradi denarja, ki je bil v njem. Potem mu je snel še zlati pečatni prstan in ker drugih vrednosti ni več bilo in se je bal, da ga ne bi kdo videl, je pobral še svojo krinko in odhitel v grmovje, kjer je imel privezanega konja. Ker sta okrvavljena konja padlih odstopala v Krakov, se mu je zdelo nevarno, da bi se takoj vrgel. Iz dežele kar tako tudi ni mogel, ker je imel denar in blago še v svojem stanovanju. Torej ni jezdil naravnost v mesto, temveč se je ustavil v samotnem gostišču tostran Visle, kjer je izvedel, da je prejšnji večer Ljudmila odpotovala. Ko se je stemnilo, se je priplazil v svoje stanovanje, se preoblekel v popotnika in pospravil svoje stvari. Imel je toliko, da ni prodal konja, ki mu ga je Laskonog posodil. Ob jutranjem svitu je odrinil naravnost proti Italiji, da bi spravil na varno, kar si je pridobil...

Boleslav je ves dan zamaž čakal služabnikov svojega počenja in tudi drugo jutro je preteklo nekaj ur, ne da bi se kdo javil, kar ga je razdrazilo. V svoji nepočakanosti se je odločil za nasilje. Odšel je v Malensteinovo hišo in hotel naravnost v Ljudmilino sobo, a je bila zaprta. Odprl je sosedna vrata in še druga in vstopil v grofičino sobo. Do smrti zmučena je sedela gospa v naslanjaču. Pred dvema dneva se je morala ločiti od hčere, prejšnji dan je pritekel sinov konj okrvavljen v hlev kar sam in ni dvomila, da je Laskonog mrtev in nemara celo nepokopan.

»Kje je Ljudmila?« je kralj skoraj zakričal. Grofica se je tako prestrašila, da ni mogla odgovoriti.

»Kje je. Pa ne, da bi bila v kakem samostanu?«

»Da.«

»Iz njega mora! V katerem je?«

»Poslali smo jo na Koroško.«

»Da bi vas vse pekeli Sicer pa je le dan daleč, hitri konji jo dotečejo in potem zaživim z njo, da bo veselje. Nikdar več je ne boste videli, z nevaležnim očetom pa še obračunam! Ali — s škofom, ki je vaš stric in je gotovo dekletov odhod njegov delo in ne očetovo. Povejte, ali je škof to odločil, ali je on svetoval? Z resnico na dan, sicer vas zadavim!«

»Čakaj, pop!« je Boleslav divje zagrozil in s stisnjenimi nstnicami odvihral proti škofiji. Vrata, ki se je ustrašil njegove strahovite jeze, mu je komaj mogel povedati, da je škof v cerkvi pri veliki maši, katere bo pa kmalu konec. To je še bolj razdražilo Boleslavovo nepotrpežljivost. V svoji besni zaslepljenosti je odhruemel v cerkev, se preril skozi množico in ko je Stanislav podeljeval škofovski blagoslov, ga je zabodel z mečem globoko v prsi. Brez glasu se je zgrudil pobožni starček in izdihnil, po belih stopincah oltarja pa je tekla kri...

Ljudje so se ob nezasišlanem dejanju zgrozili in odreveneli, da jim je zastal še vzklík groze v prsih. Šele ko je kralj odhajal, je šlo med množico tiho mrmranje, ki je raslo od trenutka do trenutka, kot se je širila vest o zločinu, in prešlo v glasno ogorčenje, kakor bi zabučalo razburkano morje proti kraljevi palači. Posameznim vzklikom se jih je pridružilo vedno več, dokler ni navalil ves Krakov na palačo in rjoveč proti kralju vdrl skozi vrata in okna... Kralj je bežal v kleti in po podzemskih hodnikih v bližnji gozd, od tam pa na Ogrsko, da bi počakal pri svojem prijatelju Ladislavu ugodnega trenutka, ko bi se mogel spet vrniti. Dva volčjaka sta ga spremljala, sicer nihče.

Andrejčkov
Jože:

Zalost in veselje

Roman v slikah
Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

136

Popotniki so opravili jutranjo molitev in se zahvalili Bogu za rešitev. Aleš je potem dejal:
»Po bregu stopim. Morda bom ujel kaj rib, da si jih spečemo za kosilo.«

137.

Menih je bil koj zadovoljen z Aleševimi mislijo. Ta se je takoj spustil v vodo. Brž je nalovil nekaj rib ter jih zmetal na breg. Polde jih je pobiral, potem pa jih znosil pod kostanje.

138.

Tam je zanetil ogenj, oče Alfonz pa mu je pomagel odrezati rogovile. Zataknil jih je v tla in si naredil še raženj. Nanj je nataknil ribo za ribo ter jih obračal nad ognjem, da je kmalu zadišalo.

Grmenje topov se izgublja v ledenem morju Spitzbergi so postali »kmetje na politični šahovnici«

V sedanji vojni je tudi Severni tečaj tako imenovano »operacijsko področje«. Ta trditve bi se morda komu zdeli pretrana. Toda, če pogledamo na zemljevid, vidimo, da od najsevernejše točke, kjer so danes še vojaške posadke, pa do Severnega tečaja ni več tako daleč. Grmenje topov se sliči tudi po severnem polarnem pasu in se izgublja v neizmernih pustih daljavah ledenega morja.

Pas okoli Murmanska spada v vojno področje in pomorske bitke v Belem morju niso več nobena redkost. Na skrajnih severnih vodah, kjer se odigravajo vojaške operacije, so Spitzbergi in Grönlandija. Kakor je znano, so oddelki angleške vojske pred nedavnimi zavzeli Spitzberge, ki niso pomembni samo zaradi tega, ker predstavljajo skrajno severno oporišče plovbe, pač pa so pomembni tudi zaradi rudnega bogastva. Na nemških odločujočih mestih pa tej angleški potezi v severnih ledenih vodah ne pripisujejo nobenega pomena.

Najprej so Spitzbergi predstavljali področje, na katerem so se izključno udeleževali samo pomorščaki in znanstveni raziskovalci. Potem so začeli postajati nanje pozorni tudi diplomati, slednji pa so postali kraj, kamor je stopilo tudi vojaštvo. Tako so Spitzbergi napredovali! — pripominja agencija »Central Europa«.

Drzni pomorščaki so bili prvi

Ki so prišli na te otoke Severnega ledenega morja. Tam sta se leta 1596 izkrcala William Barents in Kornelij Rijp. Pripeljala sta se tja z norveškimi barkami. Dolgo časa so smatrali, da otoška skupina Spitzbergov pripada Grönlandiji. Prvo ime, ki so ga ti otoki dobili, je bilo »Neuland« — »Nova dežela«. Napačno pa je mnenje, da bi bil Barents tisti, ki je odkril Spitzberge, kajti izkazalo se je, da so bili na tem otoku pred njim že drugi. Nekaj stoletij prej so prišli ruski pomorščaki do teh otokov, ki so jih imenovali od tedaj dalje Grumant. Zlasti lovci na kite so se pogosto podajali v te mrzle predele, ki so bili izredno bogati na kitih in nekaterih drugih ribah, zaradi česar so ribiče ti kraji še prav posebno mikali. Slabe vremenske razmere in druge nevarnosti, ki se pojavljajo tod, so zahtevale posebne korajžnosti od tistih, ki so se namenili podat na »visokih sever«. Malo jih je bilo takšnih, ki so si upali ostati tam čez zimo, še bolj redki pa so bili oni, ki so si tam uredili stalno bivališče.

V začetku 19. stoletja so se začele podajati na Spitzberge

prve znanstvene odprave

Ki so otoke podrobno in načrtno preiskale. Prvi med temi raziskovalci so bili Norvežani, za njimi pa so sledili Rusi, Angleži, Danci, Švedi in Francozi. Končno je leta 1870 mladi švedski učenjak Nauckorst ustanovil na Spitzbergih naselbino ter tam zgradil tudi majhno železnico. Vse to je imelo namen izkoristiti

veliko rudno bogastvo

ki so ga na teh otokih odkrili, zlasti premog in železo. Toda zadelo se je, da tudi cinka in marmornja ne manjka tod.

Po svetu se je kmalu raznesel glas o velikem rudnem bogastvu, ki ga skriva v sebi spitzberška zemlja. Nanje so postali pozorni

»Prokleti studenec« — prvi švedski petrolejski vrelec Računajo, da so petrolejske zaloge na tem kraju zelo izdatne

Čudne in včasih tudi strahotne pripovedke so se razširile o nenavadnem izviru v bližini Lunda na južnem Švedskem. Dva kilometra daleč okrog tega izvira ne raste nobena stvar, niti dreve, niti trava. Nek tamkajšnji kmet je tudi že poskušal to čudno zemljo okoli izvira obdelati, toda vse, kar je vsejal ali vadal, se mu je posušilo in je nazadnje vsa svoja prizadevanja opustil. Ljudje, ki tam okrog bivajo, tudi nič kaj radi ne hodijo v bližino tega izvira in se kraja če le mogoče čim dlje izognejo. Začeli so ga imenovati »prokleti studenec«.

Nek navaden delavec, ki se je vrnil iz Beyreutha, je sklenil rešiti uganke tega »prokletega studenca«, zaradi katerega v njegovi bližini ne raste

Največje naprave za namakanje zemlje

Največje vodne naprave za namakanje zemlje, kar jih je bilo dozdaj zgrajenih na svetu, ima Egipt. Agencija »Centraleuropa« poroča, da obširne nasade v dolini reke Nila zalivajo s pomočjo številnih brzighal vrste »Sulzer«, ki jih deloma zenejo Dieselovi motorji, deloma pa parni stroji. Te brzighalne zmeejo na nasade po 660 milijonov litrov vode vsako uro.

kmalu tudi diplomati in so Spitzbergi kmalu predstavljali »kmetje na politični šahovnici« raznih držav, seveda v prvi vrsti velesil.

Kakor piše agencija »Centraleuropa«, računajo, da znašajo

samo zaloge premoga dobrih devet milijard ton

Tu so tudi že odprli več rudnikov. Pozimi morajo rudarji prenehati z delom in se vsi podajo v glavno spitzberško naselje Longyearbien, kjer v normalnih časih ne prebiva nič več ko 500 ljudi. Najjužnejše spitzberško pogorje je oddaljeno od najsevernejšega mesta evropske celine, od Hammerfesta, 700 km. Celotna površina Spitzbergov znaša 62.545 štiriinšajskih kilometrov. Štiri petine tega sveta je pokritega z večnim ledom. Ločnica večnega snega je v višini 300—600 m nad morsk gladino.

Leta 1921 so na pariški konferenci Amerik, Anglija, Danska, Francija, Italija, Japonska, Holandija, Švedska in Norveška podpisale pogodbo, ki je priznala Norvežanom oblast nad Spitzbergi.

nobena stvar. Skušal je prepričati ljudi, da ta izvir ni nič tako »nadnaravnega«, kakor o njem mislijo. Začel je vrtati vanj in je v globini 30 metrov odkril zaloge petroleja, ki so po časopisnih poročilih zadnjih časov zelo izdatne

Prvič se je zdaj zgodilo, da so tudi na Švedskem odkrili petrolejske vrelce. Vrli delavec je bil seveda deležen posebne pohvale za svojo srečno pobudo, »prokleti studenec« pa bodo prav gotovo začeli kmalu v veliki meri izkoriščati, saj se zdi po sedanjih cenitvah, da ne bo kaj kmalu usahnil, čeprav je dozdaj prvi na vsem Švedskem.

Enotna obleka in čevlji

Poseben odbor, v katerem so tudi številne politične in druge vplivne osebnosti japonskega javnega življenja, ima v načrtu uvedbo enotne obleke in zdaj išče primeren vzorec. Dozdaj so razni ljubitelji mode poslali že 70 osnutkov. Zdi se, da se bodo odločili za obleko iz dveh delov in sicer s kratkimi rokavi, pod vratom izrezano kot kimono, s pasom in svileni kravato. Ni še gotovo, če bodo za spodnji del obleke izbrali dolge hlače ali krilo. Nek drug odbor, v katerem so ministri, pa se ukvarja z načrtom za enotne čevlje.

Finski otroci na švedskem

Švedska se je odločila za svojevrstno človekoljubno žrtev. Povabila je v goste veliko število finških otrok, ki nimajo nikogar, da bi zanje skrbel in jim dal vsaj zadostno hrano, da ne bi stradali. V zadnjih dneh je že prispelo v Stockholm več tisoč finških otrok, za prihodnje dni pa pričakujejo prihod še novih tisočev teh sirot, ki so jim sedanji viharji časi prinesli toliko gorja, da niti tujina ni mogla ostati do njih brez erca.

Iz Newyorka v Lizbono »v eni sapi«

Iz Newyorka poročajo: Vlada Združenih držav je končno dovolila letalski družbi »American Export Airline«, da začne opravljati čezoceansko letalsko službo na progi New York-Lizbona. V kratkem bodo začela na tej progi voziti štirimotorna letala, na katerih bo lahko po 16 potnikov in poleg tega še dve toni pošte. Razdaljo med New Yorkom in Lizbomo bodo lahko preletela »v eni sapi«, ne da bi bilo med potjo treba kje pristajati, na primer na Bermudih ali na Azorih.

Petalnova zahvala švicarskim družinam

Casopis »La Tribune de Genève« piše: Švicarske družine, ki so od treh do šest mesecev skrbale za francoske otroke, so prejele najlepši dokaz priznanja — veliko sliko maršala Francije, državnega poveljarja Petaina, z njegovim lastnoročnim podpisom. Slika je bila v lepem ovitku, z naslednjim napisom: »Mislim na tiste, ki trpe, na tiste, ki ne vedo, kaj bodo jutri jedli, na otroke, ki letos ne bodo slišali domačih zvonov«.

Sonja Henie — ameriška državljanka

Kakor poročajo zdaj iz Osla, je Sonja Henie, ki si je v umetnem drsanju tolikokrat osvojila prvo mesto med vsemi soteskovalkami, postala ameriška državljanka. Svojičas je, kakor vam je gotovo znano, odšla v Ameriko, kjer je zaradi svojih izrednih sposobnosti v umetnem drsanju in morda tudi zato, ker je primerno lepa, postala tudi hollywoodska filmska igralka.

Naročite »Slovenčev koledar«!

BELA ČAROVNICA

pustolovski roman

Tudi če ni bil pri meni, me je Sergij popolnoma obvladal. Postal sem besen sam nase. Toda kaj sem mogel storiti? In tako se je zgodilo vsakokrat. Vzel mi je popolnoma mojo svobodo volje in postal moj gospodar. Na ta način me je tudi prisilil, da sem storil zločine, čeprav se je moja vest temu upirala.

Ker je trgovina dobro uspevala, je iskal kraj, kjer bi mogel spravljati zalogo mamil, ki so prihajala iz inozemstva. Girouxova hiša in moja podobnost z učenjakom sta se mu zdeli kakor nalašč. Pred približno dvema tednoma se je lotil te zadeve. Učenjaka ni takoj umoril, ker je upal, da ga bo z mukami prisilil, da mu izda sestavo posebnega gnojila, ki pospešuje rast rastline, iz katere se pridobiva kokain. Potreboval je veliko količino teh listov, ker je spoznal mnogo Peruancev, ki so kupovali te liste in jih žvečili. Tudi se mu medtem ni posrečilo samo to, da se je vrnil v Anglijo, temveč se je celo vrnil v Scotland Yard in dosegel, da mu je vodstvo poverilo marsikateri zaplenjeni posel v Parizu. Na ta način mu je pot iz Londona v Pariz in obratno bila prosta.

Nekega dne je spoznal Delijo Beraud in se je zaljubil vanjo. Začel ji je dvo-

riti, toda kmalu je moral spoznati, da se dekle zanj ne zanima. Kmalu je izvedel tudi kaj je temu vzrok. Delija je bila namreč zaročena z odvornikom Legrosom. Sklenil je torej, da se tekmeča iznebi. V sredo zvečer ga je umoril s svojo hipnotično močjo. Da bi njegova osebnost bila še bolj skrivnostna, si je nadel ime Croixnoir. Misli je, da mu je sedaj odprta pot do Delijinega srca, toda dogodki so se zasukali drugače. Prav kmalu je spoznal, da ga je policija izsledila in da se je začel lov na življenje in smrt. Ni se več ustrašil nobenega zločina, le da bi se mogel rešiti. Kako je spravil s sveta akademika Foriera, je že znano. Skušal je umoriti komisarja Floberta. Tudi jaz sem mu moral pomagati pri njegovih zločinih. Preveč dolgo je že trajala moja sužnost. Predolgo sem že bil njegova žrtev. Napraviti hočem konec vsemu temu. Nocoj bo prišel k meni. Hočem se osvoboditi. Boril se bom z vsemi silami, ki mi še ostanejo. Imam samokres. Nocoj več biti njegov suženj. Če pa v tem boju podležem, bo ostal vsaj ta list. Upam, da bo prišel v roke pravici in da oni satanski človek ne bo več neprestano ogražal človeštva. Nocoj se mora nekaj zgoditi. Croixnoir ali kakor

se prav za prav imenuje, Sergij Meskov mora poginiti ali pa biti čim prej izročen v roke pravici. Nikolaj Kolevski.

Nekaj minut je v sobi vladala grobna tišina. Vsak izmed nas je razmišljal o tem, kar je pravkar slišal. Končno se je znova oglašil ravnatelj:

»Tukaj konča Kolevskijevo pismo, katerega smo resnično našli v predalu pisalne mize. Sedaj pa bi radi vedeli od vas, Nikolaj Kolevski, če je Sergij Meskov res prišel k vam, preden ste bili aretirani?«

Kolevski je molčal. Njegova glava je bila še vedno globoko sklonjena. Zdelo se je, kot da si grize ustnice in da se trudi, da bi mogel spregovoriti. Končno se je zdelo, da je premagal oviro. Tiho je dejal:

»Da... prišel je... Sergij Meskov je Croixnoir... Toda vi ga poznate pod drugim imenom...«

»Kakšnim?... Kdo je?... Povejte!« smo zaklicali vsi hkrati. Oči vseh so bile uprte v obtoženca, v napetem pričakovanju.

Toda Kolevski se je obotavljal. Počasi je odkimal. Pogledal sem vse navzgor, ki so bili videti vsi pozorni, kakor jaz. Samo ravnatelj je bil videti čisto hladnokrvn. Zopet je vladala grobna tišina, v kateri pa so misli delovale z izredno silovitostjo.

Končno se je Kolevski zopet oglašil. Njegove besede so bile tako tihe, da jih je bilo komaj mogoče slišati.

»Je... je... Bordman!«

Takšna izjava bi morala povzročiti

zmešnjavo, toda v sobi je ostalo vse tiho. Vsi smo bili razočarani. Pričakovali smo neko posebno odkritje, to pa, kar smo slišali pa je bilo le obrekovanje podlega zločinca, ki se je na tako smešen način hotel rešiti iz zagate.

Ni bilo slišati drugega kot kratek Bordmanov smeh. Bilo je čisto naravno, da se je pri tem smejal. Nihče drugi se ni oglašil in nihče si ni upal pogledati slovitega angleškega detektiva, tako neverjetna se je vsem zdelo obtožba, ki mu jo je vrgel v obraz oni izvržek človeštva.

Bordman je vstal in se počasi približal obtožencu, ki je nenadoma postal tožitelj. Za hip ga je prezirljivo pogledal, nato je dejal:

»Poglej me!... Dvigni glavo!... Tako... Ali me dobro vidiš?... Ali sem jaz Croixnoir?... Jaz?... Ali si ti?... Spomni se na priznanje, ki si mi ga dal, ko se mi je posrečilo aretirati te... Kdo je Croixnoir?...«

Kolevski je vstal in dejal z jasnimi glasom:

»Jaz sem!... Gospod ravnatelj oprostite mi!... Tudi vas, gospod Bordman, prosim odpustitja!... Obupan sem... ne vem več kaj govorim... Jaz sam sem Croixnoir... Sergij Meskov je izrodek moje domišljije.«

Umolknil je. Bil je silno razburjen. Jasno je bilo, da je Bordmana obtožil le zato ker ga je ta aretirati. Saj tudi nisem mogel dvomiti o resničnosti izjave, katero je spisal, preden je došel Bordman. Ta pa se je smejal in kazal nekako vzvišenost nad vsem tem. Njegov nasme-

je postal nekoliko prisiljen, ko je ravnatelj povzel besedo:

»Res strašno moč imate, prijatelj! S samim pogledom morete človeka narediti za svojega sužnja in za slepo orodje svojih zločinov. Res ste strašni! Govorim z vami, Dimitrij Ivanovič, kajti to je vaše pravo ime, ne pa Sergij Meskov, Bordman in Croixnoir, kakor ste se imenovali ob raznih prilikah.«

Bordman je prebledel, toda skušal se je obvladati. Skušal se je znova nasmejati in dejal hladno, toda s skrajno vljudnostjo:

»Čudim se, gospod ravnatelj, kako morete vztrajati pri tej nespetni obtožbi.«

»Popolnoma nič ni čudnega,« ga je odločno prekinil ravnatelj. »Nič ni čudnega na vsem tem. Imamo dovolj dokazov, da nam vaše priznanje nikakor ni potrebno. Nihče nas ne zahtevam od vas. Hočem samo pojasniti tem gospodom ves položaj, kajti pravico imajo, da izvedo, kakšen zločinec je tisti, katerega smo do sedaj tako cenili in spoštovali...«

Vsi smo gledali ravnatelja z neko nevero. Napeto smo pričakovali njegovega pojasnila in nihče si ni upal še napraviti svoje sodbje. Zdelo se je, da je Kolevski zopet našel svojo moč. Z odločnim glasom je dejal ravnatelju:

»Tudi jaz sem pripravljen pričati o vsem onem, ker sem moral pretrpeti pod oblastjo tega človeka ali prav za prav satana. Sedaj morem končno vse razkriti. Nič več se ne bojim. Čutim se popolnoma prostega.«